

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v četrtek, 10. marca 1932.

Štev. 30.

9. III. 1932

9. marca t. l. je stopil v veljavo novi zakon o obrtih, naš najvažnejši gospodarski zakon. Zato pomenja ta datum zgodovinski mejnik v jugoslovanski obrtni politiki. Z uveljavljenjem novega zakona o obrtih, ki je bil objavljen 9. novembra 1931. se ukine 130 raznih zakonov, naredb, pravilnikov ter dekretov, ki so veljali doslej na raznih področjih naše kraljevine. S tem je razveljavljen predvsem tudi obrtni red od 20. XII. 1859. ki je bil torej pri nas v veljavi že celih 73 let. Sicer je stari obrtni red doživel v teku let več važnih izprememb, zlasti z novelo leta 1883 in še posebno z novelo v letu 1907, ki je uvedla obveznost dokaza usposobljenosti tudi za nekatere trgovinske stroke, tako da se je od prvotnih 152 paragrafov že tedaj pomnožil na 279, vendar je v bistvu s svojimi prvotno uzakonjenimi načeli tvoril bazo za obrtno udejstvovanje v bivši Avstriji do prevrata in v Sloveniji tudi še kasneje vse do včeraj, ko je stopil na njegovo mesto novi zakon o obrtih.

Ako smo se že prej, v bivši Avstriji, pritoževali proti dokaj zastarelim določilom obrtnega reda, so bile po prevratu pritožbe še bolj utemeljene. Z izpremenjenimi prilikami v novi državi je postala neobhodna potreba po novem zakonu, ki naj bi tvoril podlago za novo orijentacijo v naši obrtni politiki in prinesel nov polet vsemu našemu podjetništvu.

Vemo, da je bila predložena ministrstvu trgovine in industrije že takoj po proglasitvi zakona cela vrsta peticij in izpreminjalnih predlogov. Za enoten zakon, ki naj velja za vso kraljevino so pač potrebne tudi žrtve. Zato najdemo v zakonu več določil, ki se nam zdijo nerazumljiva in niso v skladu z zahtevami naše razmeroma visoko razvite trgovine in obrti. Zakon, ki naj velja enako za vse pokrajine z dokaj različnimi gospodarskimi, socialnimi in kulturnimi prilikami, ne more zadovoljiti vseh. Zato nas čaka še dokaj dela, da bomo mogli nekatera določila novega zakona prilagoditi specialnim našim potrebam in prilikom. Predvsem bo treba izdati nič manj ko 90 raznih pravilnikov, da se bo zakon mogel sploh izvajati. Prepričani smo, da se bodo že s pravilniki v izdatni meri popravile nekatere pogoške, ki so bile napravljene pri končni redakciji teksta načrta, ki se je vršila, kakor znano, z uprav mrzlično naglico. Gotove hibe pa se bodo dale popraviti samo z novelami.

* * *

Navodila o registriranju obrtnih pravic.

Dne 9. marca je dobil zakon o obrtih obvezno moč. V šestih mesecih od tega dne se morajo, ne da bi se pobirale kakršnekoli takse, vpisati v registre vsi sedaj obstoječi obrti, ki spadajo v kraljevino in stvarno pristojnost, dotičnih občupravnih oblastev. Vsa, ki opravljajo obrt ali poklic, podvrženi temu zakonu, mora v treh mesecih, to je do dne 9. junija, prijaviti pristojnemu občnemu upravnemu oblastvu prve stopnje svoj obrt ali poklic. Prijavi je treba priložiti po dva prepisa in izvornik obrtnega lista oziroma koncesijske listine. Če se prijavi v predpisanem roku ne bi izvršila, obrtna pravica omenjenega dne ugasne.

Imetniki obrtov, za katere je posej v smislu § 60 obrtnega zakona potrebno dovolilo, morajo v roku treh mesecev zamenjati dosedanjega koncesijske listino oziroma obrtni list oziroma dovolilo z dovolilom po novem zakonu. Vlogi je priložiti zgolj izvorno listino brez prepisov. Kdor se je doslej bavil s poklicem, ki se smatra po tem zakonu za obrt, pa po dosedanjih predpisih ni bil podvržen določilom obrtnega reda, mora v roku treh mesecev zaprositi za pooblastilo oziroma dovolilo po novem zakonu pri pristojnem občnem upravnem oblastvu. Le-temu se listina izda čeprav ne izpolnjuje pogojev tega zakona, ako je po dosedanjih predpisih pridobil pravico. Pravne osebe, med katerimi se razumejo tudi rokodelske zadrage, ki vodijo

na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, rokodelske obrti (§ 9. odst. 2.), smejo te obrti še naprej opravljati, če v roku treh mesecev prilagode svoje delo odredbam tega zakona, sicer jim pravica ugasne. Ker določa zakon (§ 443), da se ukinejo vse pravice, vezane na posest izvestnih nepremičnin (realni in radicirani obrti) in vse izključne pravice do izvestnega obrta in panoge delavnosti, ki spadajo pod ta zakon, ne glede na to, ali pripadajo fizičnim ali pravnim osebam oziroma korporacijam, in sedanji imetniki realnih ali radiciranih obrtov, obdrže obrtno pravico kot svojo osebno pravico, vložijo prošnjo za zamenjavo dovolila pri gostilniških obrtih dosedanjih imetniki krajevne pravice, dotični hišni lastniki. Če ti nimajo predpisane strokovne ali posebne izobrazbe, imajo pravico opravljati obrt, čeprav ne izpolnjujejo pogojev tega zakona o dokazu izobrazbe, postaviti pa morajo usposobljenega poslovodjo, s katerim so odgovorni za izvrševanje obrta po § 17. obrt. z., ki pa je poslednje nameščeneec imetnika dovolila, ne samostojni gostilničar. Do nadaljnje odredbe se smejo dosedanjim gostilniški obrti tudi še nadalje voditi z imeni in nazivi kakor doslej, in v obsegu, ki je bil doslej v navadi, toda z dosedanjimi nazivi se ti obrti ne smejo premeščati ali zanje izdajati nova dovolila.

Če se na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, dobe vajence brez pismene pogodbe, mora službodajalec najkasneje do 9. aprila skleniti za preostali čas pismeno pogodbo. Pogodba se sklene pri obrtni zadrugi, katere član je službodajalec, če pa take zadruge ni, pri občini, ki je pristojna po sedežu obrtne postovalnice ali delavnice. Občina je pristojna tudi, če gre za banovinsko zadrugo, ali če ima zadruga sedež zunaj področja dotičnega občnega upravnega oblastva prve stopnje, v katerem je poslovavnica ali delavnica. Zadruga ali občine morajo skrbeti za to, da ustrezajo sklenjene pogodbe predpisom tega zakona. Zadruga ali občina vodi za svoje področje register vajencev, ki se dobi v zalogi ekonomata kraljevske banske uprave, kjer naj občine oziroma zadruge potrebno število izvodov takoj zahtevajo. Prav tako je razdeljena v novem obrtnem zakonu tudi pristojnost glede registracije pomočnikov. Poslovne knjižice pomočnikov v smislu § 307. i sl. se dobe v zalogi ekonomata kraljevske banske uprave, kjer naj občine in zadruge zahtevajo takoj potrebne izvode.

Vsi obrtniki in njih nameščenci, vse obrtniške korporacije in občine se vabijo, da določila novega obrtnega zakona vestno prouče radi znanja in ravnanja.

Jugoslovanski odbor za pospeševanje gospodarskih odnošajev z Rumunijo

Z ozirom na veliko važnost, ki jo ima rumunski trg za naše produkte in zlasti industrijske ter z ozirom na to, da so naše trgovske zveze s to državo še slabo razvite, se bo v Beogradu osnoval poseben Jugoslovanski odbor za pospeševanje gospodarskih odnošajev z Rumunijo. Ustanovni občni zbor se bo vršil dne 18. t. m. ob 10. uri dopoldne v prostorih Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Odbor bo imel nalogo:

1. Obravnavati vsa vprašanja, ki se tičejo medsebojnih gospodarskih odnošajev.
2. Pripomoči vsaki akciji, ki bi stremela k poživitvi trgovskih zvez in zlasti davanje inicijative.
3. Intervenirati pri državnih obratih za olajšave in pospešitev železniških zvez, kakor tudi delati na tem, da se izdelata direktna železniška tarifa in pocenijo prevozni stroški.
4. Delati na poenostavljenju carinskih formalnosti na skupni mejni postaji.
5. Skrbeti za propagando in pospeševanje medsebojnega tujskega prometa.

Članj tega odbora so lahko vse trgovske zbornice in gospodarske organizacije ter vse pravne in fizične osebe naše države in Rumunije.

Ukinjenje žitnega monopola

Kakor je bilo že včeraj najavljeno, je minister za trgovino in industrijo gospod dr. Albert Kramer predložil 9. t. m. Narodni skupščini zakon o likvidaciji žitnega režima. Narodna skupščina je predložitev tega teko pričakovane zakona pozdravila z viharnim odobravanjem ter je soglasno pristala na ministrovo zahtevo, da se zakonskem predlogu prizna nujnost.

Začasna trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Avstrijo

Dne 9. t. m. ob 12:30 je bila podpisana v ministrstvu za trgovino in industrijo trgovinska pogodba med kraljevino Jugoslavijo in republiko Avstrijo, ki stopi v veljavo namesto časasne pogodbe z dne 19. julija 1931. Pogodba je izpremenjena z ozirom na sedanji uvozni režim v Avstriji. Ta pogodba bo v veljavi do konca julija t. l. Pogodbo sta podpisala minister za trgovino in industrijo dr. Albert Kramer ter avstrijski poslanik Herman Ploenies.

Manifestacijski zbor za zaščito čevlarske stroke v Celju

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je prejela številne spomenice in pritožbe iz vrst čevlarskih obrtnikov proti popravljalicam, ki jih ustanavlja Bafa, ter proteste proti podelitvi koncesije za tvornico čevljev imenovani tvrdki. O stvari je razpravljala zbornični obrtni odsek na svoji seji dne 1. marca 1932. Predvsem je ugotovil, da številne predstavitve s strani zbornice in drugih korporacij niso rodile zaželjenega uspeha pri akciji proti ustanavljanju popravljalic tvrdke Bafa. Brez uspeha so ostali tudi mnogi protestni shodi čevlarskega obrta in industrije, usnjarskega obrta in industrije kakor tudi trgovstva s čevlji, ki so se vršili v raznih mestih naše države.

Naši trgovski stiki z deželami Zadne Indije

V ponedeljek je predaval v posvetovalnici Zbornice za TOI g. ing. F. Lupša o gornji temi. Predavanja so se udeležili zastopniki naših važnejših gospodarskih organizacij in večjih tvrdk. Predavatelj je uvodoma pozdravil tajnik Zbornice za TOI g. dr. Pless, nakar je g. inž. Lupša izjavil približno tole:

Premalo smo dosedaj uvaževali izredno konzumno vrednost in gospodarsko ekonomski pomen direktnega stika z nekaterimi narodi daljnega Orijenta. Vzhodno azijski, več sto milijonski narodi so vendar nudili in še nudijo velikansko trgovsko polje in lepe prilike za udejstvovanje dalekovidnih podjetij. Razumljivo je, da zato tukaj mnoga inozemska podjetja izvajajo intenzivno reklamo za svoje pridelke in izdelke ob vsaki dani priliki. Zgodovina nas uči, da je bila še vselej dobro urejena prekomorska trgovina z bližnjim in daljnim Orijentom dobičkanosna za vse tiste narode Evrope, ki so jo gojili.

Iščimo si nova tržišča izven Evrope v državah, s katerimi še dosedaj nismo imeli dovoljnih stikov, kjer še nimamo komercialnih zastopstev, ne trgovinskih zvez in kjer smo le komaj imenoma poznani. K temu nas sili obstoječa gospodarska kriza, ki je skrajno zajela vse sloje pridobitnega dela, tako industrijska podjetja, kakor tudi vse poljoprivredne kroge.

V tem pogledu za nas v poštev prihajajoča dežela na daljnem vzhodu je predvsem Siam. To je zanimiva, eksotična, prirodno lepa in skrajno bogata, dobro organizirana kraljevina s svojo ohranjeno in neomajeno tradicionalno samostojnostjo. Siam ima stalno in polnovredno valuto in aktivno trgovsko bilanco. Konzumne zmognosti so dobre. Splošno svetovna gospodarska kriza je ni mogla zajeti radi njene gospodarske neodvisnosti tako kruto, ka-

Ker je gospodarski položaj čevlarskega obrta naravnost obupen in ker bi bili s propadanjem domačega čevlarskega obrta in industrije občutno oškodovani tudi interesi usnjarskega obrta in industrije in ker tudi trgovina, ki ni razpečevalec samo Bafinih izdelkov, s polnim interesom in simpatijami spremlja borbo čevlarskih producentov za njihovo eksistenco, je obrtni odsek Zbornice za TOI soglasno sklenil, da se priredi v Celju dne 13. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v dvorani hotela Union v Celju veliko manifestacijsko zborovanje predstavnikov čevlarskega in usnjarskega obrta in industrije ter predstavnikov trgovine s čevlji. Na tem zborovanju bo podal zbornični delegat uvodni strokovni referat o položaju, govorili pa bodo tudi predstavniki drugih korporacij. Sprejete resolucije se predložijo nato na merodajna mesta.

CENTRALNI ZBOR INDUSTRIJSKIH KORPORACIJ

XVI. Centralni zbor industrijskih korporacij se bo vršil dne 14. in 15. t. m. v Beogradu v dvorani Industrijskega doma v Poincarejevi ulici 25/I. s sledečim dnevnim redom:

I. Dne 14. marca 1932 ob 9:30 uri bo interna seja:

1. Volitev podpredsednika Centrale industrijskih korporacij radi demisije dosedanjega I. podpredsednika g. S. D. Aleksandra.
2. Poročilo o delu Centrale ind. korporacij v letu 1931.
3. Organizacija industrije na osnovi novega obrtnega zakona in bodoči ustroj Centrale industrijskih korporacij.
4. Sklepnji računi Centrale za l. 1930 in 1931.
5. Proračun za leto 1932.

II. Dne 15. marca 1932. ob 9:30 uri bo javna seja:

1. Stanje in potrebe industrije. Poročila predstavnikov organizacij, včlanjenih v Centrali industrijskih korporacij.
2. Smerice naše gospodarske in trgovinske politike.
3. Socialna vprašanja.
4. Prisilna poravnava izven stečaja.
5. Slučajnosti.

kor evropske države. Pravna zaščita tujih interesov je hvalevredna. Uvozni predpisi so stalni in povsem za importno trgovino sprejemljivi.

Na podlagi pridobljenih izkušenj v dobi 15-letnega delovanja v tej deželi, znanju jezika, običajev in navad lahko rečem, da je siamska gostoljubnost in želja po gospodarsko-ekonomskih in trgovskih stikih hvalevredna napram realnim podjetjem evropskih držav in sicer takim, ki nimajo teritorialnih in kolonizatorskih ambicij. Ze leta 1925 je Siamska vabila našo državo na udeležbo Komercialne razstave v Bangkok, ki je glavno mesto. Žal, da je takrat ostalo le pri dobri volji tedanjih merodajnih faktorjev. Po tem pa je preteklo pet let in še vedno se od naše strani ni storilo nič, da bi se navezali trgovski stiki.

Majhna Danska ima na daljnem vzhodu izborna organizatorno trgovino. Na čelu vseh podjetij stoji velikopotezna »East Asiatic Company«, ki deluje s milijonskim kapitalom v prid svoje domovine. V Siamu je nekako središče tega podjetja, odkoder grede vajat na vse strani čez Zadnjo Indijo tja do Kitajske. Delo tega podjetja je izredno plodonosno, ker so Azijati prepričani, da Danci ne streme, kakor nekatere evropske države, po kolonialni pridobitvi in nadvladi, ampak po solidnih gospodarskih koncesijah in trgovskih stikih. Danska, ki uživa radi tega pri vzhodnih Azijatih velike simpatije, ima na vseh važnih azijskih postojankah za svoje konzularne in komercialne zastopnike le take ljudi, ki so živeli desetletja med dotičnim azijskim ljudstvom. Ti posredovalci danske trgovine imajo ne samo vsestranske skušnje v občevanju, ampak znajo tudi domači jezik, kar je izredno velikega pomena, poznajo podrobno tudi vse gospo-

darsko-pridobitne in konzumne vrednote. Zgodovinsko dejstvo je, da je majhna Danska našla osobito na azijskih tržiščih glavni vir svojega narodnega blagostanja.

Slično je razmerje glede trgovskih uspehov in rentabilnih koncesij Švedske, Norveške i. dr. na vzhodno azijskem ozemlju delujočih narodov. Le v azijskih problemih dobro poučeni in kvalificirani zastopniki si znajo pridobiti zaupanje merodajnih faktorjev vzhodno azijskih tržišč.

Mnogi naši predmeti so na posameznih tržiščih Zadnje Indije, kakor tudi na Kitajskem, poznani še iz predvojne dobe. Z vojno pa so se vse trgovske vezi poizgubile. Treba je, da jih obnovimo.

Naši kmetijski pridelki so sposobni konkurirati s švicarskimi, danskimi, holandskimi in drugimi, ki se nahajajo na teh trgih.

Naše kvalitetno vino bo našlo med narodni daljnega vzhoda dobre odjemalce, ker verskih predsodkov glede alkoholnih pijač ta budiški svet ne pozna, posebno v Zadnji Indiji, Sundaneških otokih in na Kitajskem se konzumira mnogo alkoholnih pijač najrazličnejših varijant (vino, angleški whisky, dansko pivo, francoski konjak, rum itd.). Ljutomerško in ormoško vino sem pred svetovno vojno uvedel v Siam in je bilo čislano celo na siamskem kraljevem dvoru. Pri vseh dvornih banketih se je zadnje leto pred vojno pilo tudi naše vino. Siamci smatrajo vino kot čislano in žlahtno pijačo, če tudi so mnogokrat manj vredna italijanska in francoska vina zmanjševala vinski sloves. Naše vino se je torej na siamskem trgu že preizkusilo in dobro obneslo kljub francoski in italijanski konkurenci. Tudi na Javi in na Kitajskem se je pred vojno še konzumiralo naše vino tu in tam celo pod tujim imenom.

Ko sem bil pred vojsko v interesu in službi siamske vlade ob neki priliki delegiran v Indijo, tedaj sem videl naša sveža jabolka (mošančkarje) celo na trgu v Madrasu. Prišla so kot nekaka delikatesa preko Čezke, Nemčije in Anglije na indijski trg. Uverjen sem, da bo naše kvalitetno sadje v enem ali drugem stanju zamoglo uspešno konkurirati z avstralskim sadjem, ki sem ga videl na indo-azijskih trgih in se ne more ne glede arome, ne glede okusa meriti z našimi.

Naše suhe slive so prišle kot danski ali italijanski predmet na trg daljnega Orienta.

Danci so uvažali celo naš fižol v Siam.

Naše kisle zelje z vloženi hrenovkami je v konzervah prišlo na azijska tržišča po Nemcih. Te konzerve in še mnogo drugih sem videl po kitajskih trgovinah tudi v najbolj oddaljenih osrednjih krajih Zadnje Indije, kjer so se prodajale z več kakor 100% dobičkom ne glede na tam običajni 100-150% dobiček importerjev. Tudi naš sladkor v kockah je iz prejšnjih časov tamkaj poznani. Posebno čislani pa je bil nekdanji hercegovski tobak, ki je izšel iz naših tovarn in je prišel na daljni vzhod pod različnimi imeni, tako kot egiptovski ali turški tobak, oziroma cigarete.

Ne le za novo oziviljenje našega eksporta zgoraj navedenih produktov našega kmetijstva, bi se bilo treba pobrigati v leželah Zadnje Indije, ampak sploh za dobavo tržišč za našo suho in konzervirano dobavo tržišč za naše suho in konzervirano sočivje, mineralne vode (ki se dobe še le tu in tam za drag denar samo po azijskih lekarnah), sadne soke, likerje, čokoladne preparate, mlečne izdelke (surovo maslo, sir, mleko, kondenzirano) itd.

Osvojiti bi se dala prej ali slej tudi tržišča za marsikatero industrijske predmete, kakor emajlirane posode (poznane kot dobro blago na vzhodno azijskih tržiščih še iz predvojne dobe), papir (n. pr. konceptni in pisalni ter siamski ljudsko-šolski zvezki so bili pred vojno osobito produkt naših tvrdk), stroje za obrt in agrarstvo, navadna in primitivna pomožna orodja za obrt in agrarstvo (lopate, sekire, žage, kose), izdelki iz cinka, kemikalije, žveplo in njega preparati, izdelki mineralne rafinerije, keramične posode (Steingut) in druge reči, ki spadajo osobito k modernizaciji tropičnega poljedelstva in obrti.

Pred svetovno vojno je siamska armada dobivala vse usnjarske predmete: čevlje, sedla, jermenje iz naših, tedaj Avstriji pripadajočih tovarn. V tem pogledu bi se morali pobrigati za to, da bi se pridobila nazaj minula zveza.

Upognjeno pohištvo naših tovarn je bilo pred vojno upeljano v Singaporu, v Holandski Indiji, tja do Kitajske, kamor je dospelo preko nemških eksportnih podjetij. Danes je to izločeno iz tega trga, ker na licu mesta ni nikogar, ki bi obnovil v interesu te domače industrije zgubljen zveze.

Siam, kakor tudi druge dežele Zadnje Indije in Sundaneški otoki nudijo važne vire za dobavo kolonijalnih produktov in surovin. Siamska producira ogromne množine riža, ki je na svetovnih tržiščih znan kot prvovrsten. Drugi v poštev prihajajoči kolonijalni produkti in surovine iz teh krajev so: kava, kakao, čaj, cimet, poper, vanilija, klinčki, muškat, kardamom, ingver, tamarinde, razne drože (kinaskorja ali kinin, kofra, ricinus brecha de mer, euh, nux vomica, agraiskorja i. dr.), bombaž, kapok, surova svila, sticlac lak (pod imenom japonski lak), bencoa, surovi gumi, kaučuk, drevesno olje, mangrova skorja, araka, rotang ali tistika, bambus, bisernice, cin, wolfram, bizmut itd.

Direktna trgovina z deželami Daljnega Orienta bi izločila v veliki meri inozemsko prekuščevalstvo. Donesla bi nam cenejše surovine in kolonijalne produkte, naši predmeti pa bi lažje tekmovali s tujo konkurenco na azijskih trgih.

Glede na odotne dobre izgledje za razpečavanje našega blaga v deželah Zadnje Indije je predavatelj ob koncu svojih zanimivih izvajanj predlagal, naj bi kr. vlada v svrhu navezovanja trgovskih stikov ustanovila Jugoslovansko trgovsko agenturo v Bangkoku, glavnemu mestu Kraljevine Siam za poskusno dobo enega leta, oziroma kr. vlada naj v ta namen imenuje in odpošlje v Bangkok trgovskega atašaja. — Delokrog trgovske agencije oziroma trg. atašaja naj bi obsegal osobito vse ozemlje Zadnje Indije, to je celo siamsko kraljevino, sultanate malajskega polotoka, Singapore, Burneo in Sundaneške otoke t. j. Holandsko Indijo (Java, Sumatra). — Ta naloga naj se poveri našemu državljanu, ki je zmožen angleškega, siamskega in malajskega jezika, ki pozna gospodarske prilike in konzumne vrednote glavnih tržišč Zadnje Indije in ima kolikor mogoče obširno prakso v obvešanju z azijskimi narodi z ozirom na njih kulturne običaje.

Za izredno zanimivo predavanje se je tajnik dr. Pless zahvalil g. ing. Lupši najlepše v imenu vseh navzočih, ki so predavatelju živahno aplavdirali.

Iz naših organizacij

Problem elektrifikacije v Dravski banovini je predmet predavanja, ki ga je ljubizivo prevzel vseučiliški profesor gospod dr. Milan Vidmar. Odlični govornik je v prvi vrsti poklican vsestransko pojasniti to aktualno vprašanje. Predavanje bo na družabnem večeru Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani danes ob pol 9. uri zvečer v restavraciji »Zvezda«. Vstop je brezplačen in so gostje dobrodošli.

Razstave in sejmi

XIV. kožuvinarski sejem v Ljubljani se vrši nepreklicno 21. in 22. t. m. Ker je to letos zadnja taka prireditev, je nujno potrebno, da lovci pošljejo vso kožuvinovino, ki so jo morda obdržali doma ali pa jo pridobili kasneje po prvem letošnjem sejm, takoj na »Divjo kožo«, Ljubljana — velesejm. Za ta drugi letošnji sejem je prijavljenih že več uglednih, dobrih kupcev, zlasti iz inozemstva.

Konsumi in »kupujte domače blago«

Na članek, katerega smo priročili 3. t. m. pod naslovom »Kupujte domače blago«, smo prejeli od domačega podjetnika dopis, v katerem nam popisuje vse težave in muke, ki jih ima pri razpečavanju svojega izdelka, dasi je priznalo najmanj tako visoko vreden, kot inozemski in pri tem še cenejši. Skoro dvajset let se trudi, da prepriča konsumente, kako napačen in škodljiv je predsodek, da je domači izdelek manj vreden kot inozemski, toda proti taki mentaliteti je njegov boj skoro brezuspešen. Dočim prodaja inozemce svoje blago z lahkoto, se mora domačin truditi od človeka do človeka, kot pravi pionir našega nacionalnega gospodarstva.

V svojem dopisu pravi dobesedno: »Posebno poglavje tvorijo razen nekaj častnih izjem naše »Nabavljalne zadruga drž. uslužbencev«. Moja tvrdka obstoja 16 let ter jo večina poslovnega sveta pozna kot strogo solidno in zmožno. Skozi celih 16 let mi ni bilo dano, da bi pri eni izmed teh zadrug v večjem kraju Slovenije — prodal niti najmanjše količine svojega izdelka. Pred meseci sem si dovolil

Pomudbe, poupraševanja

Tvrdba Sorgato Domenico, Bergamo, Borgo Palazzo 87, Italia, želi stopiti v kupčijske zveze s tukajšnjimi tvrdkami, ki prihajajo v poštev za eksport stavbenega lesa (tramojv itd.) in drv. Interesentom se je direktno obrniti na prej navedeno firmo.

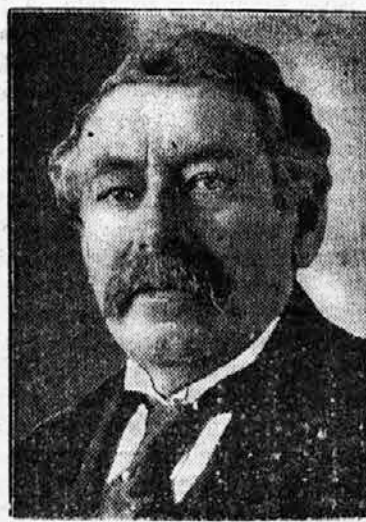
Udeležba Jugoslavije na Mednarodnem velesjemu v Milanu

Trgovinski muzej Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu obvešča, da se bo naša država, kakor lanskega leta tudi letos oficijelno udeležila mednarodnega velesjema v Milanu, ki se bo vršil od 12. do 27. aprila 1932. Blagovni vzorci se bodo razstavili v našem nacionalnem paviljonu, ki se je zgradil v te svrhe že lansko leto.

Stroške za prostor v paviljonu in prevoza od Beograda do Milana in nazaj, nosi muzej za vse firme, katere želijo razstaviti samo vzorce svojih proizvodov za prodajo na veliko in v svrhu propagande naše izvozne trgovine na italijanskih tržiščih.

Ker ni v nacionalnem paviljonu dovolj prostora, da bi se moglo poleg razstavljalcev na veliko dobiti mesto tudi za prodajo na drobno, morajo tvrdke, katere želijo prodajati svoje proizvode tudi na drobno, v svrhu propagande in reklame za svoje proizvode razstaviti v nacionalnem paviljonu samo vzorce teh proizvodov, dočim morajo za prodajo na drobno najeti prostore v drugih paviljonih, pri čemer morajo naravno same prevzeti stroške za primerne prostore, prevoz in zavarovanje. Prav tako morajo ineti tudi svojega zastopnika pri blagu, ki je namenjeno za prodajo na drobno.

Ker predstavlja Italija za eksport jugoslovanskih proizvodov eno izmed najvažnejših tržišč, bi bilo želeti, da naši producenti in izvozniki akcijo ministristva trgovine in industrijskega muzeja s svojo udeležbo na velesjemu najizdatnejše podprejo. Razstavni material je poslati »Trgovinskemu muzeju, Beograd, Miloša Velikog 29« najpozneje do 20. marca t. l., dočim je poslati prijavo za udeležbo muzeju nemudoma.

Po daljšem bolehanju je v ponedeljek popoldne umrl v Parizu bivši ministrski predsednik Aristid Briand. Največjeга sodobnega francoskega državnikarja smo šteli med najzvestejše prijatelje Jugoslavije.

Po svetu

Banca di Milano je postala insolventna; pasivom v znesku 238 milijonov lir stojijo nasproti aktiva s samo 8 milijoni. Polom banke pripisujejo brezvestni špekulaciji podjetnika Manzonia in ga označajo kot narodno nesrečo.

Veliki Lloydov parnik »Bremen« je kljub neugodnemu vremenu napravil s 4 dnevi 17 urami in 10 minutami nov prekontlantski rekord.

Mednarodna pogajanja porcelanske industrije so se ob odporu Belgijcev razbila. Šlo je za razdelitev belgijskega prodajnega trga.

Nemška Državna banka je znižala obrestno mero od 7 na 6%, lombardno obrestno mero pa od 8 na 7 odstotkov.

Mednarodni kartel umetne svile se bo menda izpopolnil s pristopom Francije, ki ustvarja sedaj najprvo domači kartel.

Čisti dobiček dvanajstih ameriških zveznih rezervnih bank je padel od 71 milijonov dolarjev v letu 1929 na 3650 milijonov v letu 1930 in dalje na 2975 milijonov v preteklem letu.

Število brezposelnih v Češkoslovaški je naraslo v februarju za 50.000 na 630.000; lani ob istem času jih je bilo 344.000, pred dvema letoma 65.000.

Atensko borzo so začasno zopet zaprli in se je razvila medtem živahna prosta trgovina z močno špekulacijo.

Jugoslovansko-rumunski dogovor o rečni plovbi je parafiran. Gre za hidrotehniška vprašanja plovbe po Donavi med obema državama. S 1. aprilom bodo pričeli razpravljati o nekaterih še nerešenih vprašanjih.

Med Ogrsko in Italijo se je dosegel v Rimu sporazum, »z namenom pospeševanja blagovne izmenjave v interesu vsega evropskega gospodarstva«. Osnovan bo skupni svet za ureditev vprašanja železniških tarif in tranzitnega prometa.

Mednarodni kartel cinka v nevarnosti. Nemški producenti cinka propagirajo ustanovitev kontinentalne evropske cinkove carinske zveze, ki naj bi ji pripadale vse dežele razen Anglije in njenih kolonij. Hkrati se računji z razpustom mednarodnega cinkovega kartela. Seveda bo pa preteklo dosti časa, preden bo do tega prišlo, če bo sploh prišlo.

Tezavriranje bankovcev v Franciji. Obtok bankovcev v Franciji je narasel od 52 milijard frankov v letu 1926 na 83 milijard 31. dec. 1931. Od 31 milijard novih bankovcev je bilo 23 milijard po 1000 frankov, 3 milijarde po 500 frankov, ostalo pa po 5 do 100 frankov. Od skupne vsote 83 milijard frankov se ceni vsota tezavranih bankovcev na najmanj 20 milijard frankov, od česar se nahaja del tudi v nefrancoskih rokah.

Ogrska vinska produkcija ogrožena. Iz Budimpešte poročajo: Ogrski producenti vina izjavljajo, da ne morejo več vzdrževati vinogradov. Lanskega pridelka ne morejo niti deloma prodati in nimajo denarja, da bi plačali delovne moči ter izvedli potrebne investicije in nakupe. Ves z vinogradi pokriti svet v Ogrski meri 380.000 oral, in od te vsote je vsled popolne nerentabilnosti vinske produkcije 100 tisoč oral v nevarnosti, da jih sploh ne bodo več obdelovali.

ONIM, KI ISČEJO DELO V TURČIJI

Konzulat republike Turčije v Zagrebu sporoča, da se nanj obračajo v zadnjem času številni delavci raznih strok, ki žele najti v Turčiji delo. Ti delavci tudi pripovedujejo, da potujejo po naši državi razni agenti, ki obljublajo, da jim bodo preskrbeli vse potrebno za izselitev in zaposlitev v Turčiji; ob tej priliki običajno tudi zahtevajo kake predujme. So to brezvestni agenti ki žive na račun lahkomišljenosti in stiske drugih. Konzulat sporoča vsem zainteresentom, da on ne pošilja nikakih takih agentov ter da tudi niso ti sicer kako upravičeni izvrševati take posle. V primeru, da bi v Turčiji iskali delavce, se konzulat obrne na izseljeniški komisariat v Zagrebu, s katerim ukrene vse potrebno.

že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klubuke itd.

Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Prometne pot rebe Slovenije

Velik govor poslanca Ivana Mohoriča v Narodni skupščini

Pri razpravi o proračunu prometnega ministrstva je narodni poslanec in pomočnik ministra trgovine in industrije g. Ivan Mohorič obširno govoril o prometnih prilikah in potrebah v Dravski banovini. Zalnimamo še stenografskega zapiska, da bi mogli njegova zanimiva izvajanja v celoti priobčiti, zato se omejimo le na nekatere momente.

Ivan Mohorič je v uvodu svojega govora izrazil priznanje železniški upravi in posebej še železniškim nameščencem in delavcem, ki v težkih prilikah pri vednem zmanjševanju prejemkov vztrajajo v vzornem službovanju na svojih mestih in v svoji odgovornosti polni službi. Proračun prometnega ministrstva je treba presoati po drugih kriterijih, kakor proračune administrativnih resorov. V prvi vrsti je potrebno, da se zajamči varnost prometa ter se omogočita izgradba omrežja in tehnični napredek. Redukcije v predloženem proračunu gredo že preko meje, ki je v interesu službe dopustna.

Redukcije osebnih prejemkov

se vrše že od l. 1927. naprej stalno; pričele so se pri ukinitvi delovnih obrek delavstvu, nadaljevale z redukcijami akordnih premij v kurilnicah in delavnicah, z zmanjšanjem prejemkov osebu, z odtegljajem za nabavljajne zadruge itd. Nato so bile zmanjšane draginske doklade na račun poplav, uvedel se je kuluk in ukinita stanovanjska zaščita. Veliko redukcijo prejemkov pomenijo prispevki za starostno zavarovanje delavstva. Dasi je pretežna večina delavstva plačevala prispevke v obstoječe penzijske fondе, so morali še enkrat plačati prispevek za ves čas članstva nazaj v relaciji en dinar za eno krono, zaradi česar mora v 120 obrokih plačati na primer profesorist za 10letno članstvo okrog 8000 Din, za 30letno članstvo pa 24.000 Din. Delavci so bili hudo prizadeti še s skrajšanjem delovnega časa. Govornik navaja primer prejemkov delavca v mariborskih delavnicah, ki ima 5 Din od ure in bi moral pri 25 delovnih dneh dobiti 1000 Din. Zaradi raznih odtegljajev pa dobi le 600 Din mesečno, kar ne zadostuje niti za preživljanje samca, kaj šele za družino. Govornik navaja nato

neresena vprašanja železničarjev

v prvi vrsti potrebo izplačila delavskih diferenc, ki jih dolguje državna prometna uprava iz leta 1923. S 1. januarjem t. l. so bili po sklepu glavne kontrole ukinitveni postranski prejemki železniških uslužbencev. Novi pravilnik še ni bil izdan, vsled česar se ne izplačujejo več premije za kilometražo, potne stroške itd., dasiravno mora osebe že nadalje vsi vsi naporno službo na progah. Dalje omenja poslanec Mohorič izenačenje kronskih staroupokojujencev z ostalimi upokojujenci in zahteva, da se dovoli upokojujencem večji obseg vozni olajšav. Ponovno opozarja, da so redukcije v proračunu za l. 1932/33, šle predaleč, ker se je že dosedaj občutilo veliko pomanjkanje kreditov pri progovnih sekcijah in v železniških delavnicah. Vse te redukcije lahko kvarno vplivajo na kvaliteto službe. Zato apelira na prometnega ministra, naj ne dopusti nikakih nadaljnjih redukcij, ki bi bile v vsakem pogledu nesprejemljive.

Prehajajoč na razpravo o stanju prometa, navaja govornik, da so bili na področju ljubljanske železniške direkcije

ukinjeni vlaki,

ki so imeli zadostno frekvenco in so bili popolnoma rentabilni. Ukinitvev je izvedla generalna direkcija kljub protestu in opozorilu ljubljanske direkcije. Med ukinjenimi vlaki je tudi jutranji vlak, ki je odhajal ob 6. iz Ljubljane na Gorenjsko in je prevažal nad 200 delavcev v Kranj na delo v tamošnjih industrijskih podjetjih. To delavstvo je izgubilo s tem možnost, da pride pravočasno na delo, vsled česar so jim tovarne odpovedale službo in so zaradi ukrepov železniške uprave postali brezposelni. Ravno tako sta bila ukinjena dobro frekventirana vlaka št. 617 in 519 med Ljubljano in Mariborom z odhodom ob 7.27 iz Ljubljane proti Mariboru in ob 9.10 iz Maribora proti Ljubljani. S tem je lokalni promet, pa tudi promet na daljše razdalje zelo oviran, ker so imeli ti vlaki zvezo na vlake proti Postojni, odnosno proti Gradcu. Govornik zahteva, da se ti rentabilni vlaki zopet uvedejo, ker ta ukrep

ne pomeni nobene štednje. Vozni park ostane neizkoriščen, prav tako pa tudi osebe in lokomotive in ni s tem dosežen prav noben prihranek.

Gledé gradbenega programa želi govornik, da se v okviru zgradb, ki se sedaj vrše za dopolnitev železniškega omrežja, čim prej zgradi tudi

progi št. Janž—Sevnica in Kočevje—Sušak

Prva bo dolga samo 12 km in bi znašali gradbeni stroški le okrog 30 milijonov. Ta zveza bi znatno skrajšala spoj med Dolenjsko in Savsko dolino ter poživila že obstoječe železnice Proga Kočevje—Sušak naj se prične graditi na sličen način, kakor se financirajo proge v Dunavski in Vardarski banovini, potom najetja dolgoročnih posejil. Gradba kočevske proge je važna tudi kot javno delo za pasivne kraje, kjer prebivalstvo nima drugega zasluka. Proga bi bila rentabilna, ker vodi skozi šumske predele in bi se gotovo tudi industrija zaradi premogovnikov v Kočevju nasečila ob tej progí. Govoreč

o železniških tarifah

izraza željo, da naj se reforma splošne kvalifikacije blaga pospeši ter čim prej pošlje gospodarstvi korporacijam na poročevanje. Naše sedanje železniške tarife še vedno nimajo jugoslovenske gospodarske orientacije, nego so komplikacija bivših avstrijskih in ogrskih tarifnih koncep-

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Specialno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendencia nespremenjeno čvrsta; promet Din 7.388.171:53

Na prvih treh borznih sestankih pretečenega tedna se je vršilo devizno trgovanje na naši borzi v še razmeroma normalnem obsegu, kajti skupni dnevni devizni promet je znašal po spodnji tabeli:

29. febr. Din	2.183.094:36	New York—London.
1. marca Din	1.927.117:71	Curih—Praha.
2. marca Din	2.265.784:05	Praha—Curih.
3. marca Din	286.183:71	Italija—Curih.
4. marca Din	675.991:70	Curih—New York.

od ca dveh milijonov do 2 in 3/4 milijona dinarjev, medtem ko je na četrtkovem borznem sestanku Narodna banka ustavila svoje posredovanje v dosedanjem obsegu ter dala na razpolago deviz v skupnem iznosu samo stotisoč dinarjev za izvršitev le najnujnejših deviznih nakazil. Ker pa tudi privatnega blaga ni bilo ponudenež v zadostni meri, je zaključil četrtkov borzni dan s komaj 286 tisoči dinarjev, petkov pa s približno 676 tisoči dinarjev. Po naših informacijah pa bo ta omejitev trajala le kratek čas in bo Narodna banka potem redno krila vso opravičeno potrebo po deviznem blagu.

Od celokupnega deviznega prometa v minolem tednu je bilo samo s posredovanjem Narodne banke perfektuirano za preko 6:811 milj. dinarjev deviznih zaključkov, med drugim največ Curiha (2:156 milj. Din), Prage (1:920 milj. Din) in New Yorka (1:405 milj. Din). Nasprotno je bilo vsled privatne ponudbe zaključeno največ Curiha (446 tisoč dinarjev).

V primeri s prometom predzadnjega tedna (številke v oklepajih) je bil tekom pretečenega tedna v posameznih devizah dosežen sledeči skupni promet (vse v milijonih dinarjev): Curih 2:602 (1:618), Praga 1:920 (1:664), New York 1:405 (1:539), London 0:595 (2:475), Berlin 0:455 (0:904), Pariz 0:002 (0:522) in končno Stockholm 0:005 (0).

V devizni tečajnici prejšnjega tedna je omeniti predvsem nadaljnjo okrepitev malone vseh deviznih tečajev (glej tabelo):

	Dne 29. febr. 1932	
	najniži	najniži
Amsterdam	2277:53	2288:89
Berlin	1342:57	1353:37
Bruselj	787:27	791:21
Curih	1094:95	1100:45
London	197:11	198:71
Newyork, kabel	5660:97	5689:23
Newyork	5638:97	5667:23
Pariz	222:71	223:83
Praga	167:07	167:93
Trst	293:80	296:20

cij, ki so imele čisto druge interese, kakor pa jih ima gospodarstvo v spremenjenih prilikah v Jugoslaviji. Nadalje opozarja govornik na

nezadostne telefonske zveze

posebno pa na dejstvo, da se zelo ovira gospodarski promet zaradi tega, ker imamo med Ljubljano in Beogradom samo en telefonski vod, dočim bi nujno potrebovali tri in bi se taka investicija v najkrajšem času amortizirala. Opozarja, da je treba opustiti posebno pri telefonski službi razne omejitve, ki jih povzročata zakon o državnem računovodstvu. Danes mora stranka, ki se prikladi za telefonski abonma, čakati cele mesece, predno dobi abonentsko postajo, dasi mora plačati naročnico in tudi instalacijsko takso v naprej ter so torej za poštno upravo stroški kriti. Stalež poštnih nameščencev je že davno padel pod normalo in se zaradi tega ekspresna pošta in brzovjake ne morejo nujno dostavljati, vsled česar trpi gospodarstvo veliko škodo. Vprašanje izboljšanja naših telefonskih zvez se ne sme odlagati v nedoglednost, češ, da se bodo zgradili mednarodni kabli, ker gospodarstvo nujno potrebuje te zveze. Redukcije, ki so bile izvršene v poštnem resoru, grede samo na škodo kvalitete službe in na sigurnost poštnih služb ter niso v prilog gospodarstvu.

Končno govornik z odobravanjem jemlje na znanje izjavo prometnega ministra, da se bo material za gradnjo novih železnic naročal v prvi vrsti pri domačih tovarnah in s tem omogočila zaposlitev onih industrij, ki izdelujejo železniške potrebščine.

	Dne 4. marca 1932.	
	najniži	najniži
Amsterdam	2280:12	2291:48
Berlin	1343:48	1354:28
Bruselj	788:49	792:43
Curih	1094:35	1099:85
London	197:66	199:26
Newyork, kabel	—	—
Newyork	5641:36	5669:62
Pariz	222:86	223:98
Praga	167:64	168:50
Trst	292:82	295:22

izvzemši Curiha, ki je od ponedeljka na petek za malenkost popustil. Budimpešta in Dunaj še vedno nista beležila, dočim so notice drugih deviz izostale.

Efektno tržišče

Tendencia skrajno mlačna, brez zaključkov

Industrijski papirji so tudi skozi ves minoli teden beležili ob nespremenjenih težajih, dočim so bile notice Blairrovega posojila naslednje: za 8% 54— in za 7% dne 29. februarja ter 1. t. m. 48— a na ostale borzne dneve 47—.

Lesno tržišče

Tendencia še vedno slaba

V zadnjem času so se pojavili za tesano blago interesi, ki iščejo za pomladansko sezono tako trame kakor drug stavbni les. V tramih se iščejo večinoma dimezije od 6 do 12 m. Za tramiče-filerje, ki so se iskali za Grčijo, pa še ni povpraševanja. Izgleda, da se bodo cene za blago produkcije 1931 nekoliko zboljšale. V ostalem se pa išče le stavbeni les III. vrste, ki se pa radi zelo nizkih cen le malo izvaža. V bukovini še prodaja je suho blago v I. in II. kakovosti. Išče se poleg bukovine tudi orehovina, lipa, jesen in javor. V drvah in oglju pa ni skoro nobenega izvoza.

Povpraševanja:

Hrastovi pragí v dolžini od 2:60 m × 14 × 24 cm. Navesti množino, dobavni rok, in ceno franko meja Postojna tranzit.

Jeloví odpadki, povezani v butare, zdravi in suhi. Franko meja via Postojna tranzit.

400 m³ maderiov, smreka in jelka, monte, 220/75 mm, od 3 do 8 m dolžine (od 33 do 33 cm) in to: ca. 50% od 3. 4. 5. 6 m; ca. 40% od 3:3 do 5:6 in 7:08 m; ca. 10% od 6:33 do 7:66 m. — 150 m³ maderiov, IV. kvalitete 220/75 mm, od 3 do 8 m. — 100 m³ maderiov, 218/74 mm, I., II., III., od 3 do 8 m, stopnjevaje po 33 cm; 40 m³ maderiov, 218/74 mm, IV., od 3 do 8 m, stopnjevaje po 33 cm; 20 m³ desk, 24 mm, od 2 do 3:75 m, stopnjevaje od 25 do 25 cm; 20 m³ desk, 24 mm, od 4 m, od 17 do 36 cm (francoske širine); 20 m³ desk, 24 mm, od 4 m, ozko, od 8 do 16 cm. — 100 m³ desk, 24 mm, I., II., III., 4 m, od 17 do 38 cm, media 27 cm (francoske širine); 20 m³ desk, 24 mm, monte, 4 m, ozko 8 do 16 cm; 80 m³ desk, 18 mm, I., II., III., 4 m, od 17 do 36 cm, media 25 cm (francoske širine); 30 m³ škuret, 12 mm, I., II., III., monte, 4 m, od 17 do 30 cm (francoske širine); 40 m³ tramov, 220×220 do 300×300, od 8 do 12 m (od 50—50 cm); 60 m³ letev, 24 in 28 mm, monte, od 2 do 4 m, stopnjevaje po 50 cm, vezano po 25 in 16 kom.; 20 m³ letev, 6×24 mm, od 1½ do 4 m, stopnjevaje po 50 cm, vezano po 72 kom. — Fob Sušak (pod brod).

1 vagon borovih desk, 50, 60 mm, I., II.; 1 vagon mecesnovih desk, 18, 40, 50, 60 mm, I., II. — Franko vagon nakladalna postaja.

1 vagon bukovih subij, I., II., III., 4/4, v dolžinah 3:20, 4 in 5 m. Cena franko vagon Sušak pristanišče.

4 vagone kratic, smreka, jelka, 12 in 18 mm debeline, od 2 m naprej, od 10 cm naprej, nekaj lahko od 8 do 9 cm naprej, lepo belo blago, vezano, suho; cena franko meja Postojna tranzit.

Tečaj 9. marca 1932.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2272:84	2284:26
Berlin 100 M	1342:19	1352:99
Bruselj 100 belg	785:31	789:25
Budimpešta 100 pengő	—	—
Curih 100 fr.	1093:75	1099:25
London 1 funt	216:27	211:87
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5645:11	5673:37
Pariz 100 fr.	222:13	223:25
Praga 100 kron	167:77	168:63
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	292:93	295:33

Dobava prodaja

Dobave. Direkcija državnih železnic, gradbeni oddelek v Ljubljani sprejema do 18. marca t. l. ponudbe glede dobave vijakov. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija državne železnic Vares sprejema do 16. marca t. l. ponudbe glede dobave železa. — Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 17. marca t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg riža, 4000 kg svinjske masti, 2000 kg namiznega olja ter glede dobave pralnega mila. — Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 17. marca t. l. ponudbe glede dobave strokovnih knjig. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 21. marca t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg rafiniranega destilata mineralnega olja. — Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 5. aprila t. l. pri ekonomskem oddelku Uprave državnih monopolov v Beogradu glede dobave 300 tisoč kg kartona. — Dne 6. aprila t. l. pri Komandi mornarice v Zemunu glede dobave bombaževega platna; dne 8. aprila t. l. glede dobave lanenega platna; dne 9. aprila t. l. glede dobave volnenega in polvolnenega materijala; dne 11. aprila t. l. glede dobave pletenin iz bombaža; dne 12. aprila t. l. glede dobave dežnih oblek; dne 13. aprila t. l. pa glede dobave posteljnih odev. — Dne 13. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave lesa. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 6. aprila t. l. se bo vršila pri Smodnišnici v Kamniku licitacija glede dobave 130 m³ smrekovih hlodov. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa v pisarni Dravske radionice v Ljubljani in v Smodnišnici v Kamniku.) — Dne 22. marca t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande osečke divizijske oblasti v Osijeku licitacija glede dobave 8875 m³ drv. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.) — Dne 23. marca t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 1800 ton premoga. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Prodaja lesa. Direkcija šum kraljevine Jugoslavije v Ljubljani sprejema do 29. marca t. l. ponudbe glede prodaje lesa. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Velikonočni izlet s parobrodom »Pre-stolonaslednik Peter« priredi Jadranska plovidba v času od 26. do 30. marca t. l. po sledečem voznom redu: v soboto 26. marca odhod iz Sušaka ob 23., v nedeljo 27. marca prihod v Split ob 10., odhod iz Splita ob 24., v ponedeljek 28. marca prihod v Dubrovnik ob 8., 29. marca v torek odhod iz Dubrovnika ob 6., prihod v Korčul ob 9., odhod ob 15., v sredo 30. marca prihod na Sušak ob 13. Cena tega potovanja je Din 1000— za osebo. V tej ceni je všteta vožnja po morju, prehrana in prenočišče na parniku za časa celega potovanja. Razlike v razredu ni. Prijave sprejema Putnik v Ljubljani do 22. marca t. l.

Dr. Viktor Murnik:

Narodno gospodarstvo in Sokolstvo

(Nadaljevanje)

I.

1. O domovini in gospodarskem delu

»Sveto služimo domovini sveti!« Tako in podobno nas često izpodbujajo domoljubni govorniki. Prav je, če se poudarja, da mora domovina biti vsem sveta in da ji je treba služiti z vsemi močmi in z ljubezni polno navdušenostjo. Saj se vedno najde kdo, ki misli, da mora domovina služiti njemu, on sam pa ne njej; kdo, ki mu je domovina samo tam, kjer mu je dobro: ubi bene, ibi patria!

Pa kaj je domovina in kaj se pravi delati zanjo?

Kdo, ki je pesniško navdahnjen, si bo domovino morda mislil kot lepo ženo, milo mater Jugoslavijo, ki stoluje tam gori v višinah na belih, zlato obrobjenih oblakih in gleda dol na nas, svoje otroke, se zadovoljno smehlja, kadar smo pridni, če pa smo poredni, pa solze pretaka, za kar je imela, žal, doslej le prevečkrat povod.

No, se ve, domovina ni nekaj, kar živi samo v fantaziji pesnikov. Ampak nekaj jako realnega je. Vsi ti širni, lepi kraji, ki imajo toliko prirodnega bogastva na sebi in v sebi, so naša domovina. Pa to še ni vse, iz česar je domovina. Ne bi ljubili vse naše domovine, ko bi ljubili samo lepe naše dežele, samo te prostrane ravnine in širne gozdove, te mogočne gore in to veličastno morje, ta prelestna jezera, te sinje reke, te srebrne potočke. Vsi ti kraji s svojo prirodno lepoto in s svojim prirodnim bogastvom dobe svoj pomen šele, ako jih vidimo v zvezi z ljudmi, ki v njih prebivajo, v zvezi z našim narodom. Šele z njimi so vsa naša domovina. Nasprotno pa seveda ti ljudje sami, brez teh krajev, tudi niso vsa naša domovina. Kdor pravi »ubi bene, ibi patria«, nima domovine. Sto-

prav oboje skupaj, naši kraji in naš narod, so naša domovina, in za oboje se je že tolikrat prelivala naša kri.

Za domovino delati se pravi, delati za oboje, za kraje in ljudi na njih, za vsestransko povzdigo obeh. Podlaga za to vsestransko povzdigo pa je gospodarsko delo.

Gospodarsko delo pribavlja najprej sredstva za življenje, potem pa sredstva za vse drugo, zlasti za povzdigo kulture v obeh smislih te besede: kulture krajev, ki jim gospodarsko delo povišuje vrednost in korist za človeka, pa kulture ljudi, kulture naroda, ki bi bila nemogoča brez sredstev, ki jih pridobiva gospodarsko delo.

2. Kaj je gospodarsko produktivno delo?

Za gospodarsko delo je treba samo po sebi umevno, da človek udeležuje svojo moč, svojo delovno silo. Ako napravi nekaj za koristno, kar prej ni bilo koristno, opravlja produktivno delo. »Rendre utile une chose inutile c'est tout le secret de la production« (»narediti iz nekoristne stvari koristno, to je vsa skrivnost produkcije«), pravi znani francoski narodni gospodar Charles Gide.¹ Produktivno pa je seve tudi ono delo, ki iz manj koristnega nareja bolj koristno. Poljedelec, ki obdeluje polje in prideluje poljske pridelke; rudar, ki dviga prirodne zaklade in jih spravlja v območje človeka; obrtnik in industrijalec, ki predelujeta različne snovi: vsi ti delajo stvari ali šele koristne ali pa bolj koristne nego so bile prej. Gospodarsko produktivno delo opravljajo. Opravlja ga pa tudi trgovec, ki s pomočjo prometnikov spravlja blago iz krajev, kjer ne more koristiti ali ga je preveč, v kraje, kjer more šele koristiti ali pa ga je premalo; opravlja ga pa tudi s tem, da blago pravilno shranja in ga ohranja koristnega.

Ali smatrati moramo, da je gospodarsko produktivno tudi oni, ki koga usposablja za to delo. Saj brez te usposobljenosti ni ne pridelave stvari ne njih predelave v koristne ali bolj koristne. To delo usposabljanja seve šele posredno ustvarja

¹ »Cours d'Économie politique«, I. zvezek, str. 155.

gospodarske koristi. Toda tudi delavec, ki samo seka drevesa v gorovju, ali rudar, ki samo koplje rudo, še ne ustvarja sam, neposredno, gospodarsko korist. Treba je še debela spravljanje v dolino in v podjetja, kjer se šele pretvarjajo ali pripravljajo za neposredno korist. Treba je za ono rudo, ki bi bila brez nadaljnje predelave ali manipulacije še neporabna, še drugega dela. In vendar ne porečemo, ta delavec in ta rudar nista gospodarsko produktivna delavca. Prav tako je gospodarsko produktivno ono delo, ki usposablja za gospodarsko delo sploh ali pa za boljše gospodarsko delo, nego bi bilo sicer. V verigi različnih vrst dela, da se doseže končni produkt sploh ali pa čim boljši končni produkt, je prav tako treba dela usposabljanja za delo, kakor nadaljnega manj posrednega in naposled neposrednega dela.

Za gospodarsko delo pa ne usposablja samo oni, ki koga uči delati določeno gospodarsko delo. Še pred njim ga usposablja oni, ki mu delovno silo ohranja ali celo šele ustvarja. Tem produktivnejše delo pa opravlja, kdor mu jo ne samo ohranja, ampak tudi pomnoži in okrepi do najvišje njemu možne mere in v tej najvišji meri ohranja kar mogoče dolgo: tako ustvarja in ohranja delovno silo višje vrednosti in večje koristi.

Kolikost in kakovost delovne sile človeka sta odvisni od zdravja, moči in vztrajnosti telesa ter od moralnih in duhovnih vrlin. Zdravje, moč in vztrajnost telesa ohranja, množi in krepi prava telovadba, prav vodena in prav izvajana telovadba. Taka telovadba pa človeka oborožuje tudi z moralnimi in duhovnimi vrlinami.

Na čim večjo kolikost in čim boljše kakovost delovne moči dela torej pravo sokolsko delo. Ker je delovna sila prvi pogoj za vse gospodarsko delo, dela pravo sokolsko delo potemtakem na viru vsega narodnega gospodarstva. Čim popolnejša je delovna sila, tem popolnejše je gospodarsko delo, tem obilnejše in tem boljše. Gospodarskega dela bo zatorej narejenega ne samo tem več, ampak tudi tem boljšega, čim več ljudi bo vadilo pravo telovadbo.

(Nadaljevanje prh.)

Smotreni trgovci in industrijci čitajo vse dobavne razpise, ki jih vedno prinaša naš list. Dobav potom javnih licitacij se more udeležiti vsak trgovec in vsak producent! Čitajte in ne opuščajte ugodnih poslovnih prilik, ki vam jih nudijo udeležbe na javnih licitacijah!

Tržna poročila

Tržne cene v Celju, dne 1. marca 1932.

1 kg volovskega mesa I. vrste Din 10—12, II. 8—10, III. 6—8, kravjega mesa 8—10, vampov 7—8, pljuč 7, jeter 10, ledvic 12, loja Din 3, 1 kg telečjega mesa I. Din 12 do 14, II. 10—12, jeter 12, pljuč Din 12, 1 kg prašičjega mesa I. Din 12—14, II. 10 do 12, III. 10, pljuč 10, jeter 10, glave 10, slanina I. 16, II. 14, na debelo 11—12, suhe slanina 18—22, masti 16, šunke 20 do 22, prekajenega mesa I. 18—20, II. 16, prekajenih parkljev 5, prekajene glave 8, jezika Din 20, 1 kg konjskega mesa I. Din 5, II. Din 4, 1 kg krakovskih klobas Din 24, hrenovk 28, safalad 24, posebnih 24, hlačenk 15, polsuhih kranjskih 30, suhih kranjskih 32, braunšviških 12, salami Din 50—60, ena kokoš Din 25, petelin 25, raca 45—45, gos 75—100, puran 50—75, domači zajec, manjši 8, večji Din 10, 1 liter mleka Din 2-50—3, kisle smetane 12 do 16, 1 kg surovega masla 32, čajnega masla 36, masla 28, bohinskega sira 24, trapistovskega 24, ementalkega 28, sirčka 12, eno jajce Din 0-95, 1 liter starega vina Din 16—24, novega 8—16, piva 10—12, žganja Din 25, 1 kg belega kruha Din 4-40, polbelega kruha 3-80, črnega kruha 3-20, žemlja, mala 0-50, velika Din 1, 1 kg luksuznih jabolk Din 5, jabolk I. 4, II. 3, III. 2, orehov 8, luščeni orehov 16, suhih češpelj 8—16, suhih hrušk 6—8, ena limona Din 0-75, 1 kg kave Portoriko Din 76, Santos 52, Rio 40, pražene I. 92, II. 68, III. 48, čaja 76—140, kristal belega slad-

korja 14, v kockah 16, medu 18, kavne primesi 18, riža I. 12, II. 9, III. 3, 1 liter namiznega olja 14, olivnega olja 19, bučnega olja 14, vinskega kisa 5-50, navadnega 4, petroleja 7, špirita denat. 7-50, 1 kg soli 2-50—2-75, celega popra 38, mletega 40, paprike 28, sladke paprike 30, testenin I. 12, II. 9, mila 13, karbida 7, sveč 7—14, kvasa 32, marmelade 9—30, sode za pranje Din 2, 1 kg moke št. 00 Din 4-30, št. 0 4-30, št. 2 4-10, št. 4 3-90, št. 5 3-65, št. 6 3-40, ržene enotne moke 3-50, pšeničnega zdroba 2-50, koruznega zdroba 2, pšeničnih otrobov 4-70, koruzne moke 3-60, ajdove moke 4-70, kaše 3-60, ješprenja 3-60, ovsenega riža Din 7-30, q pšenice Din 240, rži 200, ječmena 190, ovs 190, prosa 220, koruze 115, fižola 400, graha 1100, leče Din 950, q premoga, črni trboveljski kosovec Din 38, zabukovski kosovec 48, rjavi 24, kub. m trdih drv 90, 100 kg trdih drv 60, kub. m mehkih drv 32, 100 kg mehkih drv Din 20, q sladkega sena Din 80, polsladkega 70, kislega 60, slame Din 50, 1 kg glavne solate Din 24, endivje 15, 1 krožnik regreta 2, motovilca 2, zgodne drobne solate 12, 1 kg radiča 24, poznega zelja 2, kislega zelja 4, ohrovt 10, karfižola 10.

SODE rabljene, dobroohranjene, od strojnega olja, nudi vsako množino zanesljiva trdka. Vprašanje pod šifro „Rabljeni sodi“ na upravo lista.

Atišek

vseh vrst eno- in večbarvne

Jugografika

Ljubljana, Sv. Petra nasip 25

ANGLEŽI SO ZADOVOLJNI Z ZAŠČITNO POLITIKO

Dočim je prinesel januar v Angliji 220 tisoč novih brezposelnih, se je njih število v februarju skrčilo za 27.000. Gospodarsko izboljšanje se pozna zlasti v tkalstvu, stavbarstvu, v gradbi ladij in v kovinski industriji. Tudi bombaževе predilnice imajo mnogo naročil, tako da se more računati z zopetno otvoritvijo številnih tovarn. Pričenujajoče se poživljenje je prineslo splošno olajšanje in prostejše dihanje.

Vinocet

Tovarna vinskega kisa d. z o. z. Ljubljana nudi najkvalitetnejši in najokusnejši

NAMIZNI KIS

iz pristinega vina
Zahtevajte ponudbo!
Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a
II. nadst. Telefon št. 23-89

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzojavke: Kredit Ljubljana. - Telefon št.: 2040, 2457, 2548;
interurban: 2706, 2806. - Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd.

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani